

امنیت سائبری در سیاست‌گذاری حقوقی آلمان

با دیباچه

لعلیا جنیدی

معاون حقوقی رئیس جمهور

مارتین شالبروخ و ایزابل اشکیرکا

ترجمه

حمید بهره‌مند

استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

امسیرکيا عامري ثانی

دانشجوی دوره دکتری دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فیفا

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: شالبروخ مارتین

عنوان قرارداد: schallbruch, Martin

عنوان و نام پدیدآور: امنیت سایبری در سیاستگذاری حقوقی آلمان / مارتین شالبروخ، ایزابل

اشکیرکا؛ ترجمه حمید بهره‌مند، امیرکیا عامری ثانی؛ با دیباچه لعیا جنیدی

مشخصات نشر: تهران، ریاست جمهوری، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، اداره

چاپ و انتشار، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۱۲۴ ص: جدول: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۴-۸۷-۱

وضعیت فهرست‌نویسی: فیفا

یادداشت: عنوان اصلی: Cybersecurity in Germany, 2018

موضوع: کامپیوترها - ایمنی اطلاعات

موضوع: computer security

موضوع: کامپیوترها و تمدن

موضوع: computers and civilization

موضوع: اشکیرکا، ایزابل

موضوع: Skierka, Isabel

شناسه افزوده: بهره‌مند، حمید، ۱۳۵۹-، مترجم

شناسه افزوده: عامری ثانی، امیرکیا، ۱۳۷۴-، مترجم

شناسه افزوده: جنیدی، لعیا، ۱۳۴۷-، مترجم

شناسه افزوده: ایران، ریاست جمهوری، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات کشور،

اداره چاپ و انتشار

رده‌بندی کنگره: QA۷۶/۹

رده‌بندی دیویی: ۰۰۵/۸

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۷۱۴۴۴

وضعیت رکورد: فیفا

امنیت سایبری در سیاست گذاری حقوقی آلمان

با دیباچه لعیا جنیدی، معاون حقوقی رییس جمهور

نویسندگان: مارتین شالبروخ، ایزابل اشکیر کا

مترجمان: حمید بهره مند، امیر کیا عامری ثانی

صفحه آرایی: ام سلمه نوری

ناشر: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات کشور،

اداره چاپ و انتشار

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول (بهار ۱۴۰۰)

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

نشانی: تهران، خیابان ولی عصر (عج)، قبل از چهار راه جمهوری اسلامی، شماره ۱۱۵۸

پیامک: ۶۴۴۵۵۵۷۷۷۷

کد پستی: ۱۳۱۶۷۶۷۴۵۱

تلفن: ۰۹۸۲۱-۶۶۴۹۲۷۰۸

دورنگار: ۰۹۸۲۱-۶۶۴۹۲۷۰۷

پایگاه اینترنتی: www.dotic.ir

پست الکترونیک: law@iripo.ir

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر برای معاونت حقوقی رئیس جمهور محفوظ است.

فهرست مطالب

۶	دیباچه معلون حقوقی رییس جمهور
۱۰	مقدمه مترجم
۱۲	پیشگفتار

فصل نخست: مقدمه

۱۵	چکیده
۱۶	۱-۱. واژه‌شناسی
۱۷	۲-۱. رویکرد
۱۷	۳-۱. ویژگی‌های منحصر به فرد نظام سیاسی آلمان
۱۹	۴-۱. ساختار

فصل دوم: رویکرد آلمان به امنیت سایبری

۲۱	چکیده
۲۱	۱-۲. درک عمومی از مسائل سایبری
۲۴	۲-۲. مفاهیم سیاسی و تنظیم‌گری
۲۸	۳-۲. اسنودن و بحث نوظهور حاکمیت فناوریانه
۳۲	۴-۲. ادغام حفاظت از داده‌ها و رویکرد مهندسی آلمان از طریق مذاکرات جامع سایبری
۳۳	۵-۲. مزایا و معایب رویکرد آلمانی - توازن مقدماتی

فصل سوم: تحول راهبرد امنیت سایبری آلمان

۳۷	چکیده
۳۸	۱-۳. مقدمه
۳۹	۲-۳. مرحله نخست، ۱۹۹۱-۲۰۱۱: امنیت فناوری اطلاعات و حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی

۴۶.....	۳-۳. مرحله دوم: ۲۰۱۱-۲۰۱۶: ایجاد راهبرد امنیت سایبری مدنی
۴۶.....	۳-۳-۱. نخستین راهبرد ملی امنیت سایبری در آلمان
۵۰.....	۳-۳-۲. قانون امنیت فناوری اطلاعات
۵۲.....	۳-۳-۳. افشاگری استودن
۵۴.....	۳-۴. مرحله سوم، ۲۰۱۶-۲۰۱۸: تدوین یک رویکرد جامع مدنی - نظامی به امنیت سایبری
۵۴.....	۳-۴-۱. سپیدنامه سیاست امنیتی آلمان و آینده نیروهای مسلح ۲۰۱۶
۵۵.....	۳-۴-۲. دومین راهبرد ملی امنیت سایبری سال ۲۰۱۶
۶۰.....	۳-۴-۳. ارزیابی پیشرفت‌های پیشین برای راهبردهای امنیت سایبری آینده

فصل چهارم: تشکیلات امنیت سایبری در آلمان

۶۴.....	چکیده
۶۴.....	۴-۱. ویژگی‌های نهادهای مجری قانون، دستگاه اطلاعاتی و سازمان‌های امنیت عمومی در آلمان
۷۴.....	۴-۲. نقش نیروهای نظامی آلمان در حوزه سایبری
۷۷.....	۴-۳. همکاری و اختلاف میان نهادهای
۸۲.....	۴-۴. همکاری بخش عمومی - خصوصی در زمینه امنیت سایبری

فصل پنجم: اولویت‌ها و خلاءهای کنونی در امنیت سایبری آلمان، روندهای آینده

۹۴.....	چکیده
۹۵.....	۵-۱. مقدمه
۹۶.....	۵-۲. توسعه قانونی، فنی و کاربردی دفاع سایبری فعال
۱۰۰.....	۵-۳. معماری امنیت سایبری: نقش و مسئولیت‌های نهادهای
۱۰۳.....	۵-۴. به سوی راهبرد مدیریت دولتی آسیب‌پذیری‌ها
۱۰۸.....	۵-۵. اجرای سیاست جامع صنعت امنیت فناوری اطلاعات
۱۱۱.....	۵-۶. یافتن یک مفهوم قانونی منسجم برای ایمنی و امنیت
۱۱۴.....	۵-۷. همکاری بین‌المللی

فصل ششم: نتیجه‌گیری (۱۲۲)

دبیاچه معاون حقوقی رییس جمهور

۱. «انجام امور و مسائل حقوقی دولت» و ساماندهی سازمان حقوقی دولت در جای جای ارکان آن به هدف شناسایی، نگه‌داشت، ستاندن و پایش حقوق دولت و ملت در همه اطراف، سمت و سوها، ابعاد و جهات آن، در چارچوب اصل ۱۲۴ قانون اساسی توسط رییس جمهور به معاون حقوقی رییس جمهور وی سپرده می‌شود. برای رسیدن به این هدف بزرگ و فراگیر، شایسته است کارها و بخش‌هایی در معاونت حقوقی رییس جمهور تعریف شود که مانند و متناظر آن در سایر ارکان دولت نیز پیش‌بینی شده باشد. با همین رویکرد و نگرش بخش‌های متفاوت معاونت حقوقی رییس جمهور در چهار معاونت متفاوت اما بسته و پیوسته به هم چیده شده است. به این ترتیب، مجموعه معاونت حقوقی دارای چهار معاونت «امور حقوقی دولت»، «همراهی و برنامه‌ریزی حقوقی دستگاه‌های اجرایی»، «تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات» و «تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی» است که به‌طور مستقیم زیر نظر و مدیریت معاون حقوقی رییس جمهور به انجام وظیفه قانونی می‌پردازند. افزون بر این، مسئولیت‌ها و وظایف و اختیارات معاونت اجرای قانون اساسی رییس جمهور نیز در دولت‌های یازدهم و دوازدهم از سوی رییس جمهور به معاون حقوقی رییس جمهور واگذار شده که در قالب دو معاونت پژوهش و ترویج قانون اساسی و ارتباطات و پیگیری اجرای قانون اساسی در کنار چهار معاونت پیش‌گفته، تحت نظارت معاون حقوقی رییس جمهور فعالیت می‌کنند.

به این سان، معاونت حقوقی رییس جمهور در این دولت مأموریت یافته است تا در زمینه تهیه و تدوین لوایح و پیش‌نویس مقررات و همچنین تصویب‌نامه‌ها و بررسی موافقت‌نامه و پیمان‌های بین‌المللی، رفع اختلاف میان دستگاه‌های اجرایی دولتی و عمومی راجع به اموال منقول و غیر منقول و وظایف آنها، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، برنامه‌ریزی و هماهنگی حقوقی میان دستگاه‌های اجرایی، ترویج قانون اساسی و نظارت بر چگونگی اجرای اصول آن در پرتو اصول ۱۱۳ و ۱۲۱ قانون اساسی، آموزش و

پژوهش‌های حقوقی، گفتمان‌سازی حقوقی و پایدار ساختن رویکرد حقوقی دولت اقدام نماید. آشکار است که، این معاونت در دو سطح سیاست‌گذاری و هنجارگذاری حقوقی و نیز اجرای تدابیر حقوقی به ایفاء نقش مبادرت می‌ورزد.

۲. سیاستگذاری حقوقی فرآیندی است که در چارچوب آن، پس از شناسایی مشکلات و مسائل حقوقی و تهیه دستور کار و اولویت‌گذاری در راستای شناسایی راهکارها، اجرای آنها و ارزیابی تدابیر اجرا شده گام برداشته می‌شود. این معاونت از رهگذر مأموریت یافتن در زمینه تهیه و تدوین لوایح و پیش‌نویس مقررات و همچنین پایش مقررات تنظیمی از سوی سایر ارکان دولت و بهبود آن، نقش انکارناپذیری در جریان‌سازی و گفتمان‌سازی حقوقی، تدوین رویکرد و سیاست‌های حقوقی و تعریف راه‌های اجرای آنها و در واقع هنجارگذاری و دیدگاه‌پردازی حقوقی دارد.

در این زمینه، علاوه بر تهیه و تدوین لوایح و پیش‌نویس مقررات، اظهارنظرهای حقوقی نسبت به پیش‌نویس تصویب‌نامه‌های پیشنهادی در دولت، بررسی و ارزیابی لوایح تهیه شده در قوه قضائیه، بررسی و اظهارنظر نسبت به طرح‌های نمایندگان مجلس شورای اسلامی، تنظیم و اصلاح متن موافقتنامه‌ها و پیمان‌های بین‌المللی و اظهارنظر در این باره، بررسی عضویت دولت در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی از جمله جلوه‌های ایفاء نقش این معاونت به‌شمار می‌رود.

۳. هماهنگی، نظارت و برنامه‌ریزی حقوقی، رسیدگی به اختلاف‌ها در زمینه تعیین بهره‌بردار و مستندسازی اموال غیرمنقول، پاسخ به استعلام‌های حقوقی دستگاه‌های اجرایی، تدوین نظریه‌های حقوقی و ایجاد رویه‌های حقوقی یکپارچه در دستگاه‌های اجرایی، هماهنگی و رفع اختلاف حقوقی میان دستگاه‌های اجرایی که جلوه‌ای از قضا‌زدایی و ترویج هماهنگی و سازش حقوقی است، از مأموریت‌های مهم این معاونت در زمینه عرصه کنش‌گری‌های حقوقی می‌باشد. همچنین، تهیه و طرح دعاوی و شکایت‌های حقوقی دولت جمهوری اسلامی ایران در مراجع قضایی داخلی و نیز دادن مشاوره و پیشنهادهای مناسب، مشارکت در تهیه درخواست‌ها، اعتراض‌ها و دعاوی دولت یا مؤسسات دولتی ایرانی در مجامع، سازمان‌ها و محاکم بین‌المللی از مأموریت‌های این معاونت است.

۴. تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور از دیگر نقش‌های برجسته و پیشینه‌دار این معاونت است. در ابتدای دهه ۱۳۵۰ سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور به منظور تدوین قوانین و مقررات کشور، پیشنهاد تنقیح آنها و تنظیم و تدوین کلیه قوانین و مقررات اجراپذیر تأسیس شد. این فعالیت همچنان ادامه دارد و معاونت حقوقی رییس‌جمهور به با کارگیری دقت و ممارست به تنقیح و انتشار مجموعه قوانین و مقررات مبادرت می‌ورزد.